28/01/2024

Δεκαέξι χρόνια από την κοίμηση του Αρχιεπισκόπου Χριστοδούλου

Αυτοκέφαλες Εκκλησίες / Εκκλησία της Ελλάδος

Ακριβώς δεκαέξι χρόνια συμπληρώνονται σήμερα από την κοίμηση του μακαριστού Αρχιεπισκόπου Αθηνών και πάσης Ελλάδος κυρού Χριστοδούλου Α΄.

Ήταν λίγο μετά τις 5:00 το πρωί της Δευτέρας 28ης Ιανουαρίου 2008, όταν άφηνε την τελευταία του πνοή, στο σπίτι του στην Φιλοθέη, ύστερα από μια άνιση μάχη με τον καρκίνο που τον δοκίμασε για επτά περίπου μήνες, γεμίζοντας αγωνία τα πνευματικά του παιδιά αλλά και όλους τους Έλληνες, γιατί ο Αρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος είχε καταφέρει να γίνει ο δικός τους Χριστόδουλος…

Ήταν η ημέρα που η πύρινη γλώσσα του μεγαλόψυχου αυτού Ιεράρχη σταμάτησε να μιλά και να καλεί για αγώνες, με οράματα και ελπίδες.

Στον αρχιεπισκοπικό χρόνο είχε μείνει μόνο εννέα χρόνια και εννέα μήνες, αλλά σε

αυτό το χρονικό διάστημα είχε καταφέρει να συσπειρώσει τους Έλληνες, να μιλήσει στις καρδιές των νέων, να κάνει την εκκλησία υπολογίσιμη μονάδα στην κοινωνία, όχι μόνο από πνευματικής πλευράς αλλά και από πλευράς παρεμβάσεων για σπουδαία θέματα που αφορούσαν το Έθνος μας και την Ορθοδοξία.

Οι συγκρούσεις, οι αγωνίες, η προσφορά του, ο λόγος του, η ασθένεια, η ταπείνωση και το δραματικό γεμάτο ερωτηματικά τέλος του Αρχιεπισκόπου έγιναν κεφάλαια στην ιστορία μιας αξεπέραστης προσωπικότητας που κατάφερε να γεμίσει όσο ζούσε αλλά και όταν κοιμήθηκε τους δρόμους της Αθήνας από πολίτες που τον ακολουθούσαν.

Τα πέτρινα χρόνια

Ο Αρχιεπίσκοπος Χριστόδουλος είχε γεννηθεί στην Αθήνα το 1939 από γονείς πρόσφυγες. Την εποχή εκείνη μικρό παιδί έτρεχε στις αλάνες διάβαζε κλασσικά εικονογραφημένα και αφιέρωνε πολύ χρόνο στην εκκλησία. Η κλίση του προς την ιεροσύνη άρχισε να γίνεται πιο ξεκάθαρη ενώ μεγάλωνε. Άρχισε να μαθαίνει την ψαλτική την βυζαντινή μουσική και σύντομα με το χαρτζιλίκι του από την ψαλτική πλήρωνε τα δίδακτρά του για τα μαθήματα ξένων γλωσσών και το ωδείο. Αν και ο πατέρας του είχε βλέψεις να κάνει τον γιο του πανεπιστημιακό, εκείνος δεν απομακρυνόταν από τον πόθο που ρίζωνε μέσα του.

Στα 18 του φαίνεται να στερέωσε την αγάπη του για την εκκλησία. Αργότερα μπαίνει στην Νομική Αθηνών αλλά και στην θεολογική σχολή την οποία θυσίασε για να κάνει το χατήρι του πατέρα του. Όμως τελικά η επιθυμία του να ακολουθήσει τον δρόμο της εκκλησίας νικάει και παρά τις αντιρρήσεις του πατέρα του, κέρδισε την ευχή του και γίνεται συνιδρυτής της μοναστικής αδελφότητας Χρυσοπηγής μαζί με τον Καλλίνικο μετέπειτα μητροπολίτη Πειραιώς και τον Αμβρόσιο σημερινό μητροπολίτη Καλαβρύτων.

Το 1962 ο Χριστόδουλος ολοκληρώνει επιτυχώς τις σπουδές του στη Νομική και εγγράφεται στη Θεολογική Σχολή. Μαζί με τους συνιδρυτές της Χρυσοπηγής αναπτύσσουν πλούσια δράση, διοργανώνοντας κατηχητικά και προσελκύοντας δεκάδες νέα παιδιά.

Το 1965 χειροτονείται πρεσβύτερος και διορίζεται, κατόπιν εξετάσεων, γραμματεύς στην Ιερά Σύνοδο. Οικοδομεί νέες σχέσεις και γνωρίζει το διοικητικό μηχανισμό της Εκκλησίας ενώ κερδίζει την εμπιστοσύνη πολλών μητροπολιτών.

Στις 14 Ιουλίου 1974, λίγες ημέρες πριν από τη μεταπολίτευση, η Ιεραρχία τον

αναδεικνύει Μητροπολίτη Δημητριάδος και Αλμυρού.

Στο Βόλο γίνεται πρωταγωνιστής στην κοινωνία

Ο 35χρονος Ιεράρχης επικεντρώνει το ενδιαφέρον του στη νέα γενιά. Επισκέπτεται σχολεία, ιδρύει κατηχητικά, ενισχύει το φιλανθρωπικό έργο.

Ο τότε Αρχιεπίσκοπος Σεραφείμ θα τον αξιοποιήσει τον Χριστόδουλο στη μάχη του 1988 για την εκκλησιαστική περιουσία λόγω της δύναμης του λόγου του. Την ίδια ώρα οικοδομεί στενές σχέσεις με ιεράρχες του οικουμενικού θρόνου.

Σιγά – σιγά αρχίζει να ενδιαφέρεται για το εσωτερικό της Ιεραρχίας της Εκκλησίας της Ελλάδος. Το χάρισμά του να είναι τόσο αγαπητός τον βοήθησε να κερδίσει τη φιλία και την εμπιστοσύνη πολλών και ισχυρών μητροπολιτών. Αναπτύσσει σχέσεις με πολιτικούς, δικαστικούς, πανεπιστημιακούς, εκδότες, δημοσιογράφους και επιχειρηματίες. Το όνομά του υπάρχει παντού, σε όλους τους κύκλους. Αρθρογραφεί, δίνει συνεντεύξεις, κάνει ραδιοφωνικές εκπομπές και συμμετέχει στα κοινά υπέρ του δέοντος κάνοντας μια άλλη αρχή στην εκκλησιαστική του πορεία το 1990.

28 Απρίλιου του 1998 ο Χριστόδουλος, Μητροπολίτης Δημητριάδος, εκλέγεται Αρχιεπίσκοπος Αθηνών και πάσης Ελλάδος. Με συγκίνηση, ανακοίνωνε από τα μεγάφωνα: «Αποδέχομαι την υψηλήν ταύτην διακονίαν…».

Το συγκεντρωμένο πλήθος φώναζε «Αξιος, Αξιος» και δημοσιογράφοι και φωτορεπόρτερ είχαν πλέον καταλάβει ότι τους περίμενε πολύ δουλειά με το νέο πρόσωπο της εκκλησίας.

«Φέρνουμε την ανανέωση, την αξιοκρατία και τον εκσυγχρονισμό στην Εκκλησία. Θέλω να πιστεύω και οραματίζομαι μια Εκκλησία ζωντανή και δυναμική που να βρίσκεται μέσα στον λαό μας με ανοιχτά τα φυλλοκάρδια της. Οχι μόνο για να ακούει τους στεναγμούς του λαού μας αλλά και για να συντονίζεται στους παλμούς της καρδιάς του» τόνισε στις πρώτες του δηλώσεις κάνοντας ξεκάθαρο από την αρχή ότι η Εκκλησία θα έχει λόγο τα εθνικά, πολιτικά και κοινωνικά .

Ο Ενθρονιστήριος Λόγος

Στον ενθρονιστήριο λόγο του υποσχέθηκε ότι θα υπερμάχεται τα δίκαια της Εκκλησίας, γι΄αυτό επέλεξε να κάμει τη μεγάλη «ρήξη». Τη στιγμή δε που δάκρυσε αισθάνθηκε ότι αναλαμβάνει μεγάλη ευθύνη απέναντι στο πιστό Λαό της Ελλάδος και περισσότερο στα αγαπημένα του Ελληνόπουλα, σαν να σκέφθηκε από πού ξεκίνησε και που έφθασε με τη βοήθεια του Θεού.

«... Ἡ Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος ἔχει καί τή διάθεση καί τή δύναμη νά σταθεῖ, μέ ὅλο τό κῦρος τῆς παγκόσμιας ἐκκλησιαστικῆς τής ὀντότητας, ἐνσυνείδητα παρά τό πλευρό τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου γιά τήν ὑπεράσπιση τῶν δικαίων του...

Μέ τό ἴδιο πνεῦμα ἀνεπιτήδευτης ἀγάπης ἀγκαλιάζω νοερά καί ὅλες τις ἄλλες Σεβάσμιες Ὀρθόδοξες Ἐκκλησίες καί τούς Σεπτούς Προκαθημένους τῶν...

Ὁ λαός μας στρέφεται καί πάλι πρός τήν Ἐκκλησία, ...Ζητᾶ ἀπεγνωσμένα τήν καλοσύνη της, τή φιλευσπλαχνία της, τή μακροθυμία καί τό ἔλεος της, τό μήνυμα τῆς ἐλευθερίας καί τῆς δικαιοσύνης που κομίζει γιά νά πεισθεῖ νά πέσει στήν ἀγκαλιά της.

Οἱ Ἅγιοι Πατέρες ποτέ δέν φοβήθηκαν τόν διάλογο μέ τόν κόσμο ἔστω τῆς πλάνης, τῆς ἁμαρτίας καί τῆς αἵρεσης... Μέσα ἀπό τά Ἱερά Μυστήρια ἐνισχύει τις ψυχές

τοῦ κόσμου καί στέκεται σύμβολο ἀνθρωπιάς καί ἱερότητας. Ὅποιος ἀρνεῖται αὐτές τις ἀλήθειες βρίσκεται μακρυά ἀπό τήν πραγματικότητα. Τιμῶ καί σέβομαι τούς ἱερεῖς πού ἐμπνέονται ἀπό τά ἱεραποστολικά ἰδεώδη, καί ὑποκλίνομαι νοερά ἐμπρός στό ἀθόρυβο καί ἐν πολλοῖς ἄγνωστο ἔργο τους.

Ἡ Ἑλλάδα εἶναι ἡ μόνη Εὐρωπαϊκή Χῶρα που εἶναι ἀμιγῶς Ὀρθόδοξη.

Μέ ῥωμαλεότητα καί τόλμη ὀφείλουμε νά καταπιασθοῦμε οὐσιαστικά μέ τά προβλήματα τῆς Νεολαίας μας... Ὁ Ἑλληνισμός καί ἡ Ὀρθοδοξία ἀξίζουν καί μποροῦν τό καλύτερο. Τελειώνοντας, ἀπευθύνομαι εἰδικά στούς Νέους τῆς Πατρίδας μας καί τούς λέγω: Παιδιά μου, χρυσά τῆς Ἑλλάδος παιδιά. Εἶσθε τό καμάρι τοῦ Γένους, δαφνοστεφανωμένη ἀπαντοχή μας.

Ὅμως σᾶς πονέσαμε πολύ μέ τήν ὑποκρισία μας καί σᾶς εὐτελίσαμε μέσα σας τήν ἔννοια τοῦ χρέους. Σᾶς χρεώνουμε τις παρεκτροπές σας, ἐνώ εἴμαστε οἱ ἠθικοί αὐτουργοί τῶν. Σᾶς στερήσαμε τήν ἀγάπη, σᾶς ἀφήσαμε ἔρμαιους στά κύματα τοῦ κατακλυσμού τῆς Βαβυλῶνας. Σᾶς ἀναγκάσαμε νά ζεῖτε σ' ἕνα κόσμο ἀπάνθρωπο, ἀνηλεή καί ἀνοικτίρμονα. Σᾶ ὑποδείξαμε νά ἀκολουθήσετε δρόμους, πού ἐμεῖς δέν βαδίζαμε. Σᾶς ἀφαιρέσαμε τήν πίστη καί τήν ἐλπίδα. Γκρεμίσαμε ἀπό μέσα σᾶς κάθε ἰδανικό. Κι ὅμως λέμε ὅτι σᾶς ἀγαπάμε. Σεῖς, μέ τήν ὀξύνοιά σας καταλάβατε τήν ἀσυνέπειά μας. Καί μᾶς ἐγκαταλείψατε. Δέν μᾶς ἐμπιστεύεστε πιά, δέν θέλετε νά ζήσετε στόν κόσμο πού ἐμεῖς σᾶς ἑτοιμάσαμε. Καί στραφήκατε στήν ἀναζήτηση τῆς χίμαιρας μέσ' ἀπ' τά ναρκωτικά, στήν ἐπιβεβαίωση σας μέσ' ἀπό τή βία.

Παιδιά μου, σήμερα αὐτός πού σᾶς ὁμιλεῖ, παίρνει πάνω του τήν εὐθύνη γιά τις ἀπέναντι σᾶς ἁμαρτίες ὅλης τῆς γενηάς του, καί σᾶς ζητᾶ συγγνώμη. Θέλει ὅμως ταυτόχρονα νά σᾶς πεῖ πως καμιά ἁμαρτία δική μας καί καμιά ἀστοχία δική σας δέν μπορεῖ νά σᾶς κλείσει τό δρόμο πρός τήν καταξίωση...»

Αγώνες για την Εκκλησία και την Πατρίδα

Ο Χριστόδουλος, από την εποχή της θητείας του στη Μητρόπολη Δημητριάδος, εξέφραζε δημόσια τις απόψεις του όχι μόνο για Εκκλησιαστικά αλλά και για άλλα ζητήματα. Ήρθε σε σύγκρουση με την Κυβέρνηση του Κώστα Σημίτη το 1999-2000 για το ζήτημα της μη αναγραφής του θρησκεύματος στις αστυνομικές

ταυτότητες. Όλος ο Ελληνισμός βροντοφώναξε και δήλωσε την πίστη του στα Όσια και τα Ιερά της Ορθοδόξου Εκκλησίας μας, και της Πατρίδας μας.

Η σύγκρουση κορυφώθηκε το καλοκαίρι του 2000 όταν η Εκκλησία της Ελλάδος πραγματοποίησε δύο μεγάλες λαοσυνάξεις, στην Θεσσαλονίκη στις 14 Ιουνίου και στην Αθήνα στις 21 Ιουνίου 2000, συγκεντρώνοντας παράλληλα τρία και πλέον εκατομμύρια υπογραφές που τις παρέδωσε ο ίδιος ο Αρχιεπίσκοπος στην Πολιτική Ηγεσία της Ελλάδος, στις 29 Σεπτεμβρίου 2001, με το αίτημα να διεξαχθεί δημοψήφισμα για την προαιρετική αναγραφή του Θρησκεύματος (Χ.Ο.) στις ταυτότητες. Το αίτημα απορρίφθηκε τόσο από τον Πρόεδρο της Ελληνικής Δημοκρατίας αείμνηστο Κωνσταντίνο Στεφανόπουλο όσο και από τον Πρωθυπουργό της Ελλάδος κ. Κώστα Σημίτη.

Στους χιλιάδες πιστούς των λαοσυνάξεων, ο Αρχιεπίσκοπος μεταξύ των άλλων είπε: «... Προτιμήσαμε το φως της ημέρας για να πραγματοποιήσουμε τη συγκέντρωση μας. Δεν είχαμε τίποτα να κρύψουμε. Ξέραμε τι θα γίνει. Άλλοι προτιμούν την νύκτα και τα φτιασιδώματα... Ώ κι αν εσηκώνονταν από τους τάφους των τα μεγάλα παλικάρια του έθνους μας, οι Κολοκοτρώνηδες και οι Μακρυγιάννηδες και οι Μιαούλιδες και Μποτσαραίοι, οι παπάδες και οι δεσποτάδες, τι θα λέγανε εάν βλέπανε το γκρέμισμα που επιχειρούν σήμερα κάποια παιδιά τους, στην Ελληνορθόδοξη παρουσία μέσα στην κοινωνία και τα ραπίσματα που δίνουν στην μάνα τους την Εκκλησία...»

Ο πιο δύσκολος αγώνας

Ο πιο δύσκολος αγώνας για τον Αρχιεπίσκοπο Χριστόδουλο αρχίζει στις 9 Ιουνίου 2007 ημέρα Σάββατο, όπου εισάγεται στο Αρεταίειο Νοσοκομείο Αθηνών. Χειρουργείται και παραμένει νοσηλευόμενος επί σαράντα ημέρες. Με σθένος και υποδειγματική ψυχική δύναμη αντιμετωπίζει την περιπέτεια της υγείας του, από την πρώτη ημέρα. Δίνει σκληρή μάχη για να κρατηθεί στην ζωή παραδίδοντας μαθήματα θάρρους και αξιοπρέπειας.

Στις 18 Αυγούστου 2007 ταξιδεύει, για μεταμόσχευση ήπατος, στο Μαϊάμι. Στις 26 Σεπτεμβρίου η μεταμόσχευση ματαιώνεται λόγω εκτεταμένης μετάστασης του καρκίνου.

Στις 26 Οκτωβρίου επιστρέφει στην Ελλάδα και όπως ο ίδιος έλεγε «Επιστρέφω στην Ιθάκη μου».

Το «τελευταίο» πρωτοχρονιάτικο μήνυμα του Αρχιεπισκόπου Χριστόδουλου, 28 Δεκεμβρίου 2007.

«Χρειάζονται να πολλαπλασιασθούν οι άνθρωποι που κάνουν Αντίσταση. Που παραμένουν πιστοί στις παραδόσεις μας, στις αξίες μας, στην ιστορία μας και στους αγώνες μας. Οι αναθεωρητές πολύ κακή συγκυρία επέλεξαν για να γκρεμίσουν από τις καρδιές των Ελλήνων τα κάστρα των θυσιών. Σταθείτε όλοι όρθιοι στις επάλξεις σας και μην ξεπουλήσετε τα πρωτοτόκια μας. Διδάξτε στα παιδιά σας την αλήθεια, όπως την εβίωσαν οι αείμνηστοι Πατέρες μας. Ο λαός μας ξέρει να υπερασπίζεται τα ιερά και τα όσιά του. Το έχει κατ’ επανάληψιν αποδείξει. Και θα το αποδείξει και πάλι. Αντίσταση και Ανάκαμψη. Για να ξαναβρούμε ό,τι έχουμε χάσει, για να υπερασπισθούμε ό,τι κινδυνεύει.»

Τα «τελευταία» λόγια του Μακαριωτάτου Αρχιεπισκόπου Χριστοδούλου. «…Μην ζητήσετε αλλού την ευτυχίαν σας, διότι άδικα θα κοπιάσετε, και δεν θα την συναντήσετε. Μην λησμονείτε ποτέ τα λόγια του Κυρίου, «Ζητήτε πρώτον την Βασιλείαν του Θεού και την δικαιωσύνην αυτού και ταύτα πάντα προστεθήσονται υμίν». ΜΗ ΜΕ ΛΗΣΜΟΝΕΙΤΕ ΣΤΙΣ ΠΡΟΣΕΥΧΕΣ ΣΑΣ…

Η εξόδιος ακολουθία εψάλλει στις 10 το πρωί στον Ιερό Ναό της Μητροπόλεως Αθηνών. Το σκήνωμα του Μακαριστού Αρχιεπισκόπου τέθηκε στο Μητροπολιτικό Ναό των Αθηνών σε τριήμερο λαϊκό προσκύνημα.

Πρωτοφανής είναι ο αριθμός των πιστών που πήγαν από κάθε γωνιά της Ελλάδος, κάθε ηλικίας, για να προσκυνήσουν, για να αποτίσουν φόρο τιμής στον «δικό τους Χριστόδουλο».